

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyazó küldemények intézendők: **Semináriumi épület.**

Bérmentelen levelek csak ismert kezekből fogadlatnak el. A kéziratok nem adatkak vissza.

Kiadó-hivatal,

hová az előfizetési pénzek, a lapra számtal hirdetések és felszólamlások küldendők: **Nagy tér 136. sz. a.**

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr. Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előzetők, a hirdetések megkezdésénél, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Az állam és az egyén.

IV.

Az államhatalom kezelőinek első teendője volt, az alakulás perceiben rögtön, oly módokról és eszközökről gondoskodni, melyeknek feladatuk volt, hogy az állam és egyén működését összhangba hozni, mint a két elem közt netalán létező ellentétes érdekeket kiegyenlíteni s egyiket a másiktól függővé tenni.

Ez ügyes tapintatnak köszönhető, hogy az e két hatalom közt szükségképen fennforgó surlódás, nemcsak hogy soha véget nem ér; desőt e surlódás nélkül vagy egyiknek, vagy másiknak meg kellene szűnni.

A közügyek együttes elintézésének gyakorlatba vételénél azonnal feltűnt, hogy az egyén jogát fel kell áldozni; illetőleg összeszűszíteni, központosítani kell azt. Átlátták ugyanis, mikép teljes lehetetlen az, hogy minden kérdésben, minden egyes polgár hallassa szavát és hogy nincs más mód, mint egyeseket bízni meg, hogy a közügyeket vezessék s a törvényhozás nagyfontosságú tisztét teljesítsék.

Ekép jött létre a képviselői rendszer.

Az államtudomány azt mondja, hogy a törvényhozó testület, az egész állam kifolyása tartozik lenni; azaz, az egészséget kell neki képviselnie. Ez elvből indulva ki, jog- és természetellenesnek látszik tehát az, hogy ha már maga az egyes államtagnak nem nyilatkozhatik a mindenkit, tehát őt is érdeklő dologban: kizárassék a képviselőválasztásból.

Miképen ismerheti el törvényül az egyén azt, amit sem ő, sem az ő képviselője nem hozott?! Tekintetheti-e magát azon társaság tagjának, mely fölötté, nélküle rendelkezik, s amely az egésznek életét érdeklő ügyekben, az ő akaratát nem veszi számításba; holott az egyén nélkül egy perczig sem volna képes magát fentartani?

Mily joga követeli magának akár az értelmiség, akár a vagyonosság, hogy a társaság egyes tagjait kizárja a legelső polgári jog gyakorlatából; hogy ezeket, sőt milliókat zérusnak (semminek) tekintsen s fölöttük gyámkodjék?

Ily jogot a természet senkinek sem adott. Aki a szavazati jogot megtagadja polgártársaitól, a legnagyobb igaztalanságot követi el azok irányában.

Ezt mondja a lényeg, az elmélet.

Senki sem tagadhatja, hogy az általános szavazat elve épen oly szép, igazságos és szabadelvű, mint jogos. Egy hibája azonban mégis van s ez egy hibája az, hogy nem gyakorlati.

A jelen század, amnyi nagy és magasztos eszmét teremtett s hozott forrásba, hogy ha e század végén, csak fele is valósul, az utókor nagyon meg lehet elégedve az emberiség haladásával.

Ily nagy, ily magasztos eszme, a többi közt, a szavazati jog általánosítása. Mily nagyszerű gondolat, a hajdani

egyeduralmat népuralomná változtatni; azt tenni törvénynyé, amit mindenki akar s ezáltal a felelősséget is megosztani az államesalád tagjai közt!?

A tényleg uralkodó osztályok, valóban nem hozhatnának nagyobb áldozatot az emberiségnek, mintha keblükre ölelik a szegény népet, melynek épen úgy nem büne az, hogy kunyhóban szegénynek, — mint az uralkodó osztálynak az, hogy palotában bársonyban gazdagnak — született.

Ugy van! Legyen egyik ember olyan mint a másik! Hiszen a sirban úgy is összevegyülnek poraik! Azért, mert valakit a születés, vagy a szerencse vagyonnal s műveltséggel áldott meg, korántsem különb a kevésbé szerencsésebb ember- és polgártársainál. A szegény munkájára, vérére csak oly szüksége van az államnak, mint a gazdag vagyonára és a művelt értelmére. A szegény csak oly alkotó és fentartó eleme az államnak, mint a vagyonos és értelmes.

Ez mind igaz és kétségbevonhatlan elméleti igazság. Szép, nagyszerű ideális tanok. De lássuk, mit szól hozzá az ész, az ítélőerő és a gyakorlat?

A józan ész, mindenekelőtt azt nézi, azt kutatja, hogy egyik, vagy másik eszme életrevaló-e? megfelelő-e a kor- és a társadalmi élet jelenéből kifolyó követelményeknek?

Igy van ez, az „általános szavazati jog” nagyszerű eszméjének gyakorlati oldalával is.

Vizsgáljuk, kutassuk, ha vajjon képes-e az erre nem nevelt tömeg, annak okszerű és öntudatos gyakorlatára? Vajjon az uralkodó osztályok e nagylelkűsége, nem oly szövétnek ad-e a világtalan kezébe, mellyel az csakis gyujtani tud, de világítani nem.

Igaz, hogy a vagyontalan nép, többnyire önhibája nélkül szegény és tudatlan; de ha már akár így, akár amugy tudatlan: amnyi bizonyos, hogy ugy szellemileg, mint erkölcsileg kiskorú levén, sem saját, sem az állam érdekét nem ismeri.

A szavazati jog általános kiterjesztése, e roppant terjedelmű hatalmat nagyrészt oly egyének kezébe szolgáltatná, akiknek semmijök sincs, akik anyagilag és szellemileg egyaránt proletárok.

(Vége köv.)

Szabolcsmegyei bizottmányi gyűléséből.

N.-Kalló, ápril 16.

Tárgysorozat.

1. Az új megyebizottmány megalakulása.
2. A választások megsemmisítése s a lemondások következtében megürült megyebizottmányi helyek betöltési idejének kitűzése.
3. A megyei tisztújítás napjának kijelölése.
4. A jelölőbizottsági 6 tagnak megválasztása és kinevezése.

Főispán ur ömeltősége a gyűlést megnyitván Korányi Miklós főjegyző olvassa az igazoló-választmány jelentését, mellyel egyuttal benyújtja az új bizottmányi választott és virilis tagjainak névsorát.

A jelentésből kitűnt, hogy a kis-várdai választókerületből 6-, a tiszadobiból 1-, a nyiregyházi 3-ik vál-kerületből 1- s az újvárosi 1-ső vál-kerületből 2-, összesen 10 választandó bizottmányi tag hiányzik, mely számnak pótlására felhívja a jelentéstevő választmány a megyebizottságot.

Ezután Szomjas Károly aljegyző felolvassa a választott bizottmányi tagok névsorát.

A felolvasás után felszólal Szomjas József, hogy a felolvasott névsorban több tagnak neve hibásan jegyeztetett fel s kéri a tollhibából becsuszott tévedéseket egyszerűen kiigazítani.

Kauzsay Károly az igazoló-választmány által becsatolt s az iratoknál levő okmányok alapján, kivánja a hibákat kijavíttatni.

Korányi Miklós ugy lévén meggyőződve, hogy a névsorban levő hibák a lemondásnál történtek, pártolja Kauzsay Károly kívánatát.

Határozatik, hogy a névsorba csuszot hibák az illető okmányok alapján javítottassanak ki.

Szomjas Károly folytatja a virilis bizottmányi tagok névsorát.

Elnökölő főispán kijelenti, hogy az új bizottmányi tagok $\frac{3}{4}$ -ed része igazolva lévén, nincs egyéb teendője, mint bucsat venni a régi bizottmánytól, melynek élén habár rövid időig is szintén szerencsés volt elnökölni s tapasztalni annak, előtte igen becses támogatását és személye iránti figyelmét s becses emlékébe ajánlja magát a volt bizottmány tisztelt tagjainak. Majd az új bizottmányt üdvözli s kiemelve az új bizottmány valóban fényesen és gazdagon képviselő tagjainak a közügyek iránti érdeklődését, azon hitét és reményét fejezi ki, hogy elődeikhez méltóan fognak eljárni magasztos kötelességeik betöltésénél, és a hazai reményei, melyek az új intézményükre fűződnek, fáradszónak buzgalomuk és működésük által, igazolva leendenek. Az egtől áldást kér az új bizottmányra és működésére; az új bizottmányok pedig új támogatását kéri ki az állam jövőjének biztosítási nagymunkájához. Végül az új bizottmányt megalakultnak jelenti s ajánlja magát becses hajlamaiba.

Körtvélyfáy Péter, amennyire az „eláll!” és „sok beszédnek sok az alja”-féle közbicálások kivetheti engedék végre is abban hagyott beszédéből, a régi megyékről, különösen pedig Szabolcsmegye dicsőségben és küzdelemben gazdag múltjáról akart néhány szóban megemlékezni; ami azonban a többség türelmetlensége miatt meghusult s végre is el kellett állnia, illetőleg leszállania rögtönzött szószékéről.

A pár másodperc alatt ismét helyreállt csendet Korányi Miklós főjegyzőnek a főispánhoz intézett üdvözlő szavai törték meg. Először is a közgyűlés nevében hálás köszönetet szavaz azon meleg és szívélyes hajlamért és bizalomért, mellyel az új bizottmányt fogadta és biztosítja főispán ur ömeltőséget, hogy az új megyebizottság élén, ugyanazon bizalom és tisztelettel fogadjon, mellyel a régi bizottmány által fogadtattott volt; végre erőt és kitartást kér a kormányzó főispánnak, hogy az új megyét a törvények és hazafias törekvések ezéja felé vezérelhesse.

Bónis Barnabás első alispán: A régi megye, az új bizottmányi alakulásával megszűnő, indítatva érzem magamat, saját magam és tisztviselőtársaim nevében, az eddig elfoglalta tartott tisztviselői állásról lemondani. Midőn pedig ezt teszem, kedves és elmulasztatlan kötelességemnek ismerem köszönetet szavazni azon bizalomért, mellyel ugy megválasztásunkkor, mint hivatalunk viselése alatt, a tisztelt bizottmányt benünket megtisztelni kegyes volt. Halálva szívünkben veszünk bucsút tisztelt választóinktól s ajánljuk magunkat szives emlékeztetükbe. És most van szerencsém a megye pecsétét méltóságos főispán ur becses kezébe szolgáltatni.

Kauzsay Károly nem helyeselheti a megye pecsétének átadását. Az új választások megtörténteig, a közügyek vezetésétől visszalépni nem lehet a tényleges tisztviselőknél.

Első alispán azzal indokolja visszalépését, hogy miután az őt és társait megválasztó megyeközönség nincs többé, ők tovább nem viselhetik azon tisztségeket, melyeket annak kezéből nyertek. Ha azonban az új megye, a tisztújítás megtisztelt őket bizalmával, helyükön maradni hazafini kötelességüknek ismerik. (Maradjanak! Eljének!)

Gräfl József gyengéségnek tartja a lelépést; és nem oszthatja az első alispán nézetét etekintetben. A megye nem lehet tisztviselő nélkül. Szóló ohajtja, hogy az új megye kérje fel a tiszti kart, hogy működését folytassa a tisztújításig (Igenis kérjük. Maradjanak.)

Főispán: Első alispán ur, mint a tisztelt bizottmány is hallotta, a megye pecsétét kezéimhez letele, józ lemondását; minthogy pedig az új megye is kegyeskedett a jelenlegi tiszti kart bizalmával megajándékozni: a megejtendő tisztújítás a tiszti kar helyén marad. (Eljének!)

Kauzsay Károly az igazoló választmányhoz Torma Károly ellen elkésetten beadott, tehát elintézetlenül maradt panasz-, illetőleg vádlevelét, kéri az új bizottmány elé terjesztetni, s ha a vádkép felhozott hivatalos hatalommal visszaélés tényálladéka kiderül, mint ilyen zárassék ki a bizottmányi tagok sorából.

Főjegyző olvassa a Torma Károly ellen beadott vádlevelet.

Kállay Emánuel és Kállay János a vádiratot, mint egyáltalán nem e bizottmány illetékességéhez tartozót, az illető bírósághoz javasolják áttétetni. A javaslat elfogadtatván, a kérdéses panasz az illető bírósághoz áttétetni határozottat.

Györgyényi Ignác valamint a kisvárdai kerületből hiányzó bizottmányi tagok megválasztására, ugy a tisztujtásra is határidőt kér kitétetni.

Hosszas vita után, melyben Karczub, Kállay Emánuel, Gencsy Károly, Szomjas József, Bleu er Mór és báró Horváth vettek részt, a hiányzó bizottmányi tagok megválasztására f. é. ápril 25-ike, a tisztujtásra néve pedig f. é. májushó 2-ika tüzetik ki az egész megye területén.

Főispán a törvény értelmében felhívja a közgyűlést a kijelölő bizottmányi tagoknak azonnali megválasztására, hogy miközött megkezdhesse.

Kállay János a választás alá első kijelölő bizottság tagjainul Gencsy Károlyt, Pilissy Lajost és id. Elek Gábort ajánlja.

Papp Sámuel pedig gr. Degenfeld Gusztávot, Pilissy Lajost és Szentimrey Kálmánt hozza javaslatba.

Még egy harmadik javaslat is tettezt Valkó János által gr. Degenfeld Gusztáv, Gencsy Károly és Lukács Ignác személyében; de amely javaslatról, az e hármas csoport fölött keletkezett vita folyama alatt, nehogy a kérdés eldöntése zavart okozzon és felettébb sok időt vegyen igénybe, indítványozó visszalépvén: szavazat alá a Kállay János és Papp Sámuel javaslatára bocsátottat.

Az elfogadott névszerenti szavazat megtörténvén, Kállay János javaslatára 62 szavazattal elfogadtatván, a kijelölő bizottság megválasztott tagjai Gencsy Károly, Pilissy Lajos és id. Elek Gábor, a főispán által kinevezettek pedig Zoltán Ferencz, Kauzsay Károly és Kállay Gusztáv személyében lettek megállapítva. △

Egy társadalmi kérdés, mely még megoldásra vár.

Az emberi életnek van egy oly rejtvénye, mely annak jölét legmélyebben érdekli, s melyet sikerrel, vagyis célhozvezetőleg, csak társadalmi uton lehet megoldani. E rejtvény a prostitutio (a nőt meggyalázó intézmény).

A világirodalomban nincs említésre méltó mű, nincs egy rövid rőpirat, mely emez, a nemzet életét oly közelről érdeklő s kiszámíthatatlan fontosságról szólna, kivéve Pierre Dufournat „Histoire de la prostitution“ (A prostitutio története) című becses munkáját, és az angol „Westminster Reviewben“ (A westminsteri szemle) közelebb megjelent, korszakot alkotó etárgyú közlemény, melyet Baráth Ferencz hazánkna irodalmunk kertébe is átültetett, s amely az egész irvel világ figyelmét méltán felkelté.

Midőn tollat fogok, hogy feutnevezett folyóiratnak, mely Anglia legműveltebb közönségének számára szerkesztetik, nagyszerűen tanulságos tartalmát e szerény rövid sorokba szorítva, az olvasó közönség elé állítsam: valóban érzem ólom súlyát korunk előítéletének, érzem az alszégnyen, s az illem szabályainak nevezett tételek nyomászó hatását, mely nem engedi eszmém nyílt és őszinte bevallását, nem engedi az egyes mozzanatok élénk ecsetelését, mely kétes fátylat von kutatásaim elé. Szolgáljon mindez mentségemül, ha netalán sokhelyütt homályos vagy érthetetlen leszek, s ha ezáltal nem oly híven sikerül ismertetésem, mint azt tenni valójában akartam.

Oly mivel állunk itt szemben, mely, tekintettel ugy a tárgy rendkívüli fontosságára, mint annak szabatos tárgyalási modoriára, a kérlelhetlen tapasztalati adatok nyomán, megvilágítva a statistica mindent mondó

észleleteivel; egy bámulatos készűltséggel és gondolkodástani összefüggéssel adatik elő, hogy meggyőző ereje, és semmi ellenmondást nem tűró sarkigazságai, állításainak valóságát minden kétségben felülhelyezik.

Mindezeknél fogva, nem csak felületes átolvasást, hanem komoly átgondolást is érdemel.

Van-e társadalmi életünknek oly mellözött és századokon át annyira rendezetlen, megoldatlan kérdése, mint a prostitutio? Nincs!

Vajon mi az ok, mely miatt ugy Európa összes államai, mint a tudomány emberei, oly megbecsíthatlan észrevetlenséggel tanúsítottak e kérdés iránt? Megfoghatatlan e közöny, mely tapasztaltatik, ugy az elmúlt idők, mint magát az „előrehaladottság“ cíművel nevezni szerető XIX-ik század részéről.

A prostitutio magában véve mint olyan, már is oly fontos kérdése egy állam rendezettségének, melyet az alszégnyen, avagy tiszta gondolkodás, figyelmen kívül nem helyezhet soha; és ha emellett vizsgáljuk azon körjeleket, melyek közvetlen következményeül tiúnek fel a rendezetlen prostitucionak: nem lesz komolyan gondolkozó egyén, aki tagadni merné azon szilárd s visszavonhatatlan állítomást, miszerént: „nincs hozzáfogható ténny, mely közelebbről érdekelné az emberi nemet, tehát az illemet és egyeseket, mint éppen a prostitutio.“

Ha tekintetbe vesszük továbbá azon meggyökerezett elvitázhatatlan hitzikkelyét a társadalomnak, mit dr. Sanger eme szavai „csupa képtelenség azt állítani, hogy a prostitutio valaha kiirtható lesz.“ kétségtelenül bizonyítanak, bátran elhittünk Mr. Acton, egyik legtekintélyesebb angol írónak íelté monkozó kifejezését: hogy t. i. a prostitutio kikerülhetetlen kísérője a polgáriadsodásnak.“

De ha meg is vagyunk győződve a fentebbiek valóságáról; az nem zárja ki azon rendíthetlen hitűket, hogy annak kétségbejött s mindent megsemmisítéssel fenyegető gyászos következményeit, melyek erkölcsi, társadalmi és közegészségi hármastalajdonnal bírnak egyszerre, valaha a legszűkebb terü szorítani ne tudnánk!

Nem tartozunk ugyan azon (optimisták) jóthívők közé, akik vérmes reményeket helyeznek a társadalmi erkölcsiés előrehaladottságába; de nem is osztjuk azon kishitűek véleményét, kik annak ellenkezőjét tanítják.

Önkénytelenül merül fel itt azon kérdés, hogyan lehetne a prostitutio megszüntetni vagy legalább következményeinek gátot vetni?

Mielőtt emez, a philántropistákat (emberbarátok) és államferfiakat annyit és annyiszor foglalkoztató kérdésekre megfelelnék, tekintünk vissza az előbbi századokra, hogy mily politikát követtek a különböző kormányok a prostitutioval szemben

Angliában egész 1864-ig a XV-ik Lajosról nevezett „laissez-faire“ vagyis a közönyösség politikáját gyakorolta a kormány; a „tisztességes emberek“ pedig agyonhallgatták, még csak tudomást sem akartak venni annak létezéséről, — mely politikának refrainje (végreime) státzistakalig az, hogy 1867-ben csak a rendőrség által ismert prostitucionak összes száma Angliában és Wallesea 30780 volt; magában Londonban pedig 80,000.

Ami ezen számoknak igen könnyen képzelhető közvetlen eredményét iletí, azt elhallगतom.

Franciaországban a legrégibb időkől fogva; mindig az elnyomási (repressiv) politika üzetett, melynek kifolyása a Párisban „Bureau de Moeurs“ (erkölcsi hivatal) felállítására. E hivatal kötelessége volt a prostitucionak nyilván tartni és azok felett felügyelni; de mely a kívánt sikert ép ugy nem eredményezte; mint a hasonszellemű politikának kísérletei Spanyolország, Dánia, Poroszország és Ausztria fővárosaiban.

E célhoz nem-vezető politikának legkirívóbb bizonyítékát mindazonáltal az „örök város“ nyújtja. Rómában ugyanis a prostitutio egészen mellözöttetik s a prostitucion a törvény által egészen ismeretlenek; mindazonáltal aránylag sehol sem oly bőségesek, mint éppen a szent városban, mely után következtetéset vonhatunk az olaszfölszigetre.

Látuk a különböző államok eljárási módját, melynek eredménye a teljes sikertelenség.

De különösen az elnyomási politikánál győz meg benőket azon alaptétel valóságáról a statistika, hogy minden elnyomás, visszahatást eredményez; ami pedig rendszeren növeli a bajt.

Ezek után fogunk, a fentebbi két kérdésre megfelelni, melyek egymással szorosan összefüggnek; tehát egyiknek megoldása, a másikat szükségképp feltételezi.

Mi, az ész, jogosság és természet áthághatlan törvényeinek alkalmazásában leljük fel azon eszközt, mely egyedül biztos és célhozsegítő eme az egész társadalmat végfelbomlással fenyegető, s a polgáriadsodást árnyékúnt követő bajnak orvoslására.

Első helyen áll az annyiszor hangoztatott nő-emancipatio (nöegyenjogositás). Igen; vegyük fel a nő-nemét azon minősítettek sorába, kik előtt nyitva van a tér az önfentartás eszközölhetésére; emeljük fel ama színvonala, mely őket a természet örökös jogánál fogva megilleti. Vessük el az oly theologiai vallás erkölcsi gondolkodás módot, mely a kéjelgés bűnének „bűnhődéseül“ szokta feltüntetni azon bajokat, melyek harmad, negyedigiziglen, nyomokat hagynak maguk után; szabaduljunk meg korunk félszeg előítéleteitől, mely a prostitucionak valóságos páriákká igyekszik lealacsonyítani, megfosztván minden emberi jogaitól miáltal azok a társadalmon kívül helyeztetnek.

Ellenkezőleg, szokjuk meg őket ugy tekinteni, mint a társadalmi élet nélkülözhetlen tagjait; forduljunk feljök számköző részvétellel, a rokonszínű igyekmeivel; vegyük körül erkölcsi és nemesítő befolyásunkkal. Ha ekép járunk el, lehetetlen, hogy át ne lássák, miszerént mi lealjasult életűkből felemelni akarjuk; minek azután kimaradhatlan következménye lesz, hogy bizalommal fordulnak majd hozzánk, mint olyanokhoz, akik nem néznek rájuk megvetéssel s akik mindig készek őket a felkelésben segíteni és akiknél így mindig nemehelyre és pártfogásra számíthatnak.

Ekkor a társadalmi és erkölcsi élet újja alkotási nagy munkája komolyan el fog kezdődni s a kitűzött nemes célt mindenesetre siker koronázzandja.

Ifj. Krudy Gyula.

UJDONSÁGOK.

(sz) A megyei tisztujtítás folyó évi májushó 2-án fog megtartatni N-Kállóban, és pedig, amint az előjelek mutatják, igen nagy érdeklődéssel és zajjal.

(dr.) A szabolesmegyei és hajdukerületi orvogyógyászkerület egylet, f. é. májushó 3-adján, N-Kállóban a vendéglo nagytermében reudes gyűlést tart A tanácskozás tárgyai lesznek: 1. a gyermekek sürű halaloása tárgyában kiirt pályázatnak végleges eldöntése; 2. az egylet hivatási körének meghatározása szemben az új törvényhatóság szervezettellel; 3. központi titkárválasztás s több a gyűlési jelentkező tárgyi.

* * * **Máriássy honvédtábornok** f. é. ápril 13-án városunkban volt, hol az aliszti iskolázás eredményét vizsgálta meg, mint megbízható forrásból tudjuk, a tábornok ur a legnagyobb megelégedéssel szorított kezét az illett tanító tisztekkel; különösen kiemelvén köztük Fejér Imre és Bodó Gyula hadnagykokat, kiket érdemük elismerésének jelzésül, azonnal fölmentett a tábornok, a kassai hadgyakorlatokra leendő menetel kötelessége alól. Üdvözöljük a derék fiatal hadnagykokat, akik ugy látszik, nemcsak az ügy-

A „Szaboles“ tárczája.

Mutatvány

Balogh Zoltán „Alpári“ című költői regényéből.

II. könyv.

P e s t.

Regényes tájék Pest vidéke.
A rónaság, hegy, szép nagyon,
Ecset nem festi ilyen szépre,
Szin nem szinez ily gazdagon.
Hegyek tövénel a Dunának
Tánczolja mennek hajbai,
Odább szigetek, erdők várnak,
Malmok zugását hallani.

Im Pest lakója lett hősöm már.
Tisztem szerint én követem :
Amott látszik Buda, az ős vár,
Döcögünk már a köveken.
E városban láték világot,
Itt szólt dajkám bölcső-dala,
S rám „esküdt“ czimet sem ruházott
Bár „restauráció“ vala.

Óh Pest, te Bécsnek mintaképe
— Csak a külszínre értem én —
Bukkansz ezernyi német névre
A tarka boltok tetején.
Menj magyar nyelven szivart venni,
A göndör fürtű lányka szól :
„Deutsch sagen Sie mir was schaffen Sie“ ...
Hogy férjhez ne menj soha jól!

Szólj magyarul itt bérkocsishoz :
Miként vad embert megcsudál,
Bolyong veled és vissza is hoz
Anélkül, hogy czélhoz jutál.
Óh, sör hazája, édes Pestem!
Nincs már te benned semmi vér :
Ott üldögélünk minden esten
Kedély nélkül a stíblinél

Teiktsnd a nököt : haj, mint illik
Az ékes francia ruha;
Könnyen mozdulnak, mint a villik ;
Fehér kacsójuk oly puha.
A páholyokban bársony, atlasz :
„Comment vous plait-il monsieur?“
„Bien, madame!“ ily szókat hallasz —
S a torzalak hozzá minő!?

Hazám szive! mely tudsz dobogni
A szabadságrét, a honért,
A büszke szót mért nem mondod ki,
Hogy hasson, meddig hangod ért :
„Magyar vagyok!“ hogy értse, tudja
A betolakvó idegen :
Külsőd az érzelmet hazudja —
Hisz honfi-vér pezsg ide benn!

Eltörted bal sorsod' viharba',
El vészes harcok szörnyeit,
Örömtől a dicső fiakra
Anyáknak omlott könye itt :
Midőn az ellen tönkre verve
Az első honvéd jött, repült :
A legdelibb szüz megölelte :
E perczlen néped istenült!

Midőn következett az óra,
Huszonkét éves éjszaka :
Vészdt dörögött az áruló! —
Nem kábitott a vér szaga,
Mely vesztőhelyen végig csorgott,
Nem sötét rémuralom!
Kezed üldöttnek segélyt hordott
Nem ismert, titkos utakon.

És most, midőn kecséget hajnal,
Midőn egy jobblét napja int :
Vigadsz, csevegsz, nem honi ajkkal,
A nemzetet hagyod megint;
Mást majmoló komédiás leszsz;
Van „Sänger“-ed, van „Neue Welt“ ...
Itt, benned egy egész világrész,
Elférgesítvén a kebelt!

Holott, ha van e földön nemzet,
Amelynek óvni kell magát :
Az mi vagyunk, találva ellent,
Meddig szemünk távolba lát.
Nekünk nem ott jó, hol jó dolgunk;
Nekünk megárt a jó zene :
A világ sorsa egyet fordult —
És a magyarnak nincs neve!

Vagy elsüllyedsz a tespedésbe
— Bár ősi példa csalogat! —
Nincs hang, amely füledbe érne,
Nem hallasz keltő dalokat,
Közöny, komoly törekvés ellen,
Mi szép, nagy, ami emelő ...
Eltűnik a barátság, szellem,
Mint kire halál szele jó.

kel megajándékozta irodalmunkat, vállalkozván azok kiadására. Zsutai költeményei öröndetes jelenségül tűnnek fel a költészet mai sivár mezején. A magasabb hivatottság fényes jelei csillámlanak e műveken, s ha a kérielhetlen sors öngyilkossá nem teszi a költőt, egykor méltó büszkesége lett volna a magyar irodalomnak. Az előfizetők könyvtárát egy kitünő példánnyal gazdagítja e füzet. Van ebben 66 költemény, melyek elő a szerencsétlen véget ért költő életrajza van bocsátva, melyet Csiky Kálmán gyönyörűen s meghatólag irt le. Mint a füzethez csatolt végszóból látjuk, Zsutai már maga is rendezgetett egy kötetet sajtó alá. „Zengő kürt” czimben a nép számára. E még kiadatlan füzetet nem mulaszthatjuk el a könyvkiadók figyelmébe ajánlani. A költemények ára 1 frt 20 kr. Ismételve a legmelegebben ajánljuk e füzetet az irodalom-pártoló közönség figyelmébe.

A nyiregyházi terményesernaknál ápril. hó 13-án bejegyzett terményárak.

Piaozí ár		Kereskedési ár 100 köböltölkezdve	
Rozs 00-00 fontos	3.55-60		
78-80 "	"	3.57-60	
81-82 "	"		
Buza 82-89 "	"	vámmázsa szer.	5.00-10
Árpa			2.60-65
Zab	1.75-80		
Tengeri	3.25-50		
Kéles			
Bab, tiszta fehér	0.00-00		
Káposztarepce			
Lenmag			
Gomborka			
Kendermag			
Mak			
Napraforgóolaj		24	24.00-25.00
Szesz 30 foku magy. itezo			

Felelős szerkesztő: **K. Kmety István.**

Eladó birtok. (3-1)
A Nagy-Kállai határban levő, mintegy 59 hold 1200 □ ölével számítva, őszi és tavaszí vetéssel jókarban levő föld akár egészben vagy tíz holdanként, mindenkor szabadon eladó.
Értekezhetni Nyiregyházán, Szarvas-utca 97-dik sz. ház tulajdonosával. (3-1)

Bérszobák.
Nyiregyházán a Pazoni-utczában 806 számú háznál két butorozott szoba együtt Sz. György-naptól kiadó. Esetleg örök áron is eladó. A feltételek iránt tudakozódhatni ugyanott **Reichman Salamonnál.**

HIRDETÉSEK.

Alulírott tisztelettel jelenti a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy f. é. áprilhó 16-tól kezdve, a pazoni-utczában levő Bodnár István-féle házban s az ahoz tartozó selyemterre anyil kertben,

„A HÁRS ALÁ”

czim alatt, egészen új berendezésű és díszes nyaralóval ellátott **étkező helyiséget**

rendezvén be, a nevezett naptól kezdve, délben és este, a legjutányosabb díjszabás mellett, étlap szerént és bérléttel bármikor étkezhetni.

Tisztelettel alulírottak, ez étkező berendezésénél az levén kitűzött célja, hogy a vendéglőkre utalt urak és hölgyek, a legízletesebb ételek és italok élvezése mellett, a kényelemből is kellően részesüljenek: semmi áldozatot nem kímélt, hogy etekünetben minden igényeknek eleget tehessen.

A konyha, házakhoz is készséggel szolgál ki ételeket. A felszolgáló személyzet fólvételénél, arra is kiváló figyelem fordított, hogy azok ugy rend és tisztaság, mint erkölcsi tekintetekben is megfeleljenek a n. é. közönség kívánalmainak.

Azon reményben és hitben, hogy a n. é. közönség méltányolva előleges áldozattételeimet, „a hárs alá” minél többen sietnednek a nyári nap melege elől s nem vonandják meg étkező helyiségemtől a kiérdeklendő pártolást, maradtam Nyiregyházán, áprilhó 1872.

tisztelettel
Rózsakerty József,
„a hárs alá” czimzett
nyári és téli „étkező” bérlője.

(0-2)

Helyiség-változtatás.
Midőn jelenteném, hogy **faneműckbelli üzletem** mai naptól fogva Maár A. házából, ugyan Pazoni-utca **Moesz A.** ur házába — Bodnár István és Czinez Ignác urak házái közt — áttettem, bátorkodom egyideüleg tudatni a t. cz. közönséggel, miszerént kereskedésemet amnyira kiterjesztettem, hogy minden ilynemű üzletbe vágó cikkek a lehető legjutányosabb árak mellett tetszős mennyiségben nálam mindenkor kaphatók. Folyosók, előszobák és sütökemeneczkék kikövezésére, az ezen célra jelsnek bizonyult **rimaszombati téglák** nálam szintén kaphatók.

Bergstein Lajos.

Hirdetmény.
A Selyem-utczában Schmál Károlyné házánál egy butorozott udvarszoba bármely perczben kibérelhető.

Alulírott tisztelettel jelenti a magyéndemii közönségnek, miszerént a jóvő Szent-György-naptól fogva, Pazoni-utca-szeglétrel hákást áttesszi — az edény-piaza ezra — Bank tószomszédiségba, ifj **Gyurcsán József** ur házába

Dillmberger Lajos
(0-1)

Szent-mihályi uradalomban, B. Szt.-Mihályon 1870. és 1871-iki termés 10 ezer iteze kerti bor eladó, ötegeszre 6 frt o. é.
Bővebben az uradalmi felügyelői hivatalnál.
Az urad. felügy. hiv.
(3-1)

HIRDET MÉNY.
A **kisvárdai takarékpénztár** részvényesei 1872-ik év áprilhó 28-ik napjának d. utáni 3 órájára Kisvárdában, a nagyvendéglöben tartandó nagy gyűlésre, tisztelettel meghívvatnak.
A gyűlés tárgya a részvények utáni másik 50% alap-tőkének befizetése leelind.
Kis-Várda, áprilhó 5. 1872.

Hrabóvszky Rudolf
egyleti elnök.
(3-3)

(2-1)
Arlejtési hirdetmény.
Szabolcsmegyei takarékpénztár igazgatósága részéről közhírtékétik, hogy az intézet helyiségének átalakításánál előforduló munkálat teljesítése, éspedig: kőműves és ács-munka együttesen, asztalos- és ítéges-munka szintén együttesen, a lakatos-munka pedig külön, f. évi májushó 1-én d. e. 11 órakor, az egytel helyiségében tartandó arlejtésen fog kiadattni. Erre a vállalkozási ohajtok, azon figyelmeztetés mellett hivatnak meg, hogy a teljesítendő munkálat terve, és a részletes feltételek, az egytel helyiségben mindnap d. e. 9 órától 12-ig megtekinthetők; zárt ajtók alatt az arlejtés megkezdéséig előgondatannak.
Kozsa István, egytel igazgató.

WALSER FERENCZ
pesti gyártulajdonos
ajánlja gazdag harang- és tűzoltószerek-raktárát a t. cz. községek figyelmébe. Megrendeléseket előgád és teljesít Nyiregyházán **Soltész Gyula** vaskereskedő. (6-2)

A bujtoson, (3-2)
aliget mellett jobb felől, az 1-ső szakaszban, 1 hold föld, fiatal oltványokkal körül ültetve s 12 ölnyi kültötött garáddal, szabadkézből bármely perczben megvásárolható. Bővebben értekezhetni e lap szerkesztőségénél.

(6-4) **HIRDET MÉNY.**
Az alulírt szénügyönség a t. iparos és egytelalán a szénfogyasztó közönség szives tudomására hozza, hogy az itteni piacon különféle legjobb minőségű **morva-ostriani és porosz szénfajokból raktárt** fog tartani.
Kassa és vidékének képviselőtét **Donáth Ede** ur (Kassán, Malom-utca 2. sz. a.) vette át, kihez mindennemű becses megbízás közvetlenül intézendő.
A es. kir. szab. kassa-oderbergi vasutszénügyönség.

Egy irlnok kerestetik,
ki a német nyelvben tökéletesen jártas, német és magyar nyelven helyesen és jól ír, s a legegyszerűbb számadáshoz ért, havonkénti 40—50 frt fizetés mellett. Jelentkezhetni **Gulácsy Béla** északkeleti vasut társulati osztálymérnöknel helyben Szarvas-utca Szekeres-féle házban.
(3-1)

Hirdetmény!
Nyiregyháza város tulajdonához tartozó Széchenyiliget helyiségében a készitendő épületek terve f. évi áprilhó 26-tól a városházánál, az építkezési irodában megtekinthető, s azok felépítése tekintetében benyújtandó ajánlatok f. évi május 5-ig a polgármesteri hivatalba pecsét alatt zárt levelekben adandók be.
Nyiregyháza, ápril 19-én 1872.
A képviselő által kiküldött küldöttség megbízásából
Kegly Gusztáv.